

Орлик О. В.

к.е.н., доц., доц. каф. економічної кібернетики та інформаційних технологій

Крючкова О. Є.

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ТА ВПЛИВ CHATGPT НА ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

На сьогоднішній день підготовка здобувачів вищої освіти тісно пов'язана з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій. Тому, як здобувачі вищої освіти, так і викладачі, повинні бути готовими до змін у освітньому середовищі.

ChatGPT на основі штучного інтелекту – це інноваційний інструмент, який може стати незамінним помічником у нашому повсякденному житті. Завдяки його функціоналу та можливостям можна значно ефективніше вирішувати певні задачі в різних сферах діяльності, включаючи освіту.

ChatGPT – потужна роботизована комп'ютерна програма, яка майстерно вміє імітувати людську мову. Чат-бот може не лише розуміти те, що говорить користувач, але й передати відповідь природним та легким способом. Однією з унікальних особливостей цього бота є його можливість налаштування, враховуючи потреби та уподобання користувача. Важливо зауважити, що програма дозволяє персоналізувати відповіді таким чином, що розмова стає логічною та зрозумілою для людини [1]. Тому, для досягнення максимальної продуктивності, його зараз часто використовують як персонального асистента.

Чат-боти на основі штучного інтелекту, які використовуються сьогодні, можуть бути дуже різноманітними. Вони можуть мати простий інтерфейс та відповідати на конкретні запитання швидко і прямолінійно. Але є і більш складніші програми, які поступово розвиваються та набувають здатностей адаптуватися до навчального матеріалу на основі обробки великої кількості зібраної інформації. Таким чином, чат-бот стає все ближчим до людських здібностей у плані обробки та розуміння інформації [2].

В умовах цифрової трансформації технології удосконалюються з кожним днем. Проте цей розвиток має як позитивні, так і негативні наслідки для освітнього процесу в закладах вищої освіти. Схильність до спрощення роботи може перевищити бажання студента думати самостійно. На жаль, студенти все більше починають зловживати використанням інтернету та іншими засобами, які полегшують процес виконання різних завдань. Платформи і програми, які використовують штучний інтелект, стають все більш доступними для звичайних користувачів інтернету. Сьогодні існує безліч додатків, які можуть вирішити задачу за студента, знайти відповідь на якесь питання, написати реферат, підготувати курсовий проект тощо.

ChatGPT кидає виклик традиційним методам оцінювання в освіті. Здатність цього інструменту генерувати якісні тексти на будь-яку тему ускладнює викладачам завдання справедливого оцінювання знань студентів та перевірки самостійності їх виконання. Якщо раніше письмові роботи слугували

показником розуміння студентом матеріалу та відображення їхнього процесу навчання, то зараз ChatGPT нівелює цей зв'язок, роблячи таке оцінювання та фідбек менш інформативним, щоб оцінити не тільки знання, а й самостійність виконання завдань студентом. В цих умовах викладачам потрібно шукати нові методи оцінювання, щоб адаптуватися до реалій епохи штучного інтелекту.

Багато хто зараз бачить у ChatGPT загрозу не тільки для навчання, але й для інших сфер життя. Проте потрібно усвідомити, що неможливо уникнути цього прогресу. При цьому слід не забувати, що освітній процес повинен бути важливим в першу чергу для того, хто навчається, й не для того, щоб тільки отримати бали від викладача. З самого початку навчання студентів у ЗВО викладачам слід виховувати у них прагнення до знань, бажання вчитися і виконувати роботи та завдання самостійно, тоді спокуса постійно використовувати інтернет-помічник не буде стояти у студентів в пріоритеті. Але не все залежить від викладачів. Ключовим аспектом є власне ставлення студента до навчання. Якщо студент є відповідальним, то він буде вчитися свідомо і самостійно, правильно використовуючи інноваційні засоби. Студент, який не вважає за потрібне навчатися та самовдосконалюватися, в будь-якому випадку обиратиме найлегший шлях, навіть не вдаючись до застосування штучного інтелекту. Такі студенти зазвичай копіюють роботи з інтернету або користуються «допомогою» третіх осіб. А з появою ChatGPT та інших сервісів на основі штучного інтелекту, вони ще будуть вдаватися й до них.

Звісно використання ChatGPT та подібних ШІ-систем є зручним та швидким методом для вирішення безлічі питань. Будь-яке завдання може бути набагато ефективніше виконане за допомогою таких інноваційних технологій. Серед напрямів застосування штучного інтелекту для освітніх цілей називають: індивідуалізацію освітнього процесу; гейміфікацію освітнього процесу; автоматизацію перевірки навчальних завдань; покращення освітньої комунікації та наставництва; інформаційну підтримку викладача [3]. Але при цьому у навчанні здобувачів вищої освіти слід підтримувати баланс між ШІ-технологією та людською взаємодією. Викладачі мають відігравати важливу роль у підтримці та співпраці зі студентами, а ШІ слугувати інструментом для поліпшення навчання та розвитку навичок у здобувачів вищої освіти.

Наприкінці слід зазначити, що сьогодні штучний інтелект та інші інформаційні технології поступово стають невід'ємною частиною нашого повсякденного життя, включаючи сферу освіти. Тому потрібно прийняти вплив цих технологій та знайти шляхи адаптуватися до них. Важливо розуміти, що ефективність таких інструментів, як ChatGPT та подібних ШІ-систем, залежить від того, як їх використовує людина.

Література:

1. Що таке ChatGPT, що він може та як ним користуватись. URL: <http://surl.li/mekoe> (дата звернення: 20.02.2024).
2. Glover E. What Is a Chatbot? URL: <http://surl.li/mekmt> (дата звернення: 20.02.2024).
3. Використання штучного інтелекту в освіті: ChatGPT і більше. URL: <http://surl.li/mgqcc> (дата звернення: 20.02.2024).